

Przedmowa

W związku z 90. rocznicą wybuchu Powstania Wielkopolskiego, przypadającą w bieżącym roku, "Krotoszyn i okolice" tom IV w znacznej części poświęcony jest temu wydarzeniu. W artykule "Kilka refleksji na temat Powstania Wielkopolskiego 1918-1919" Paweł Hadrych porównuje Powstanie Wielkopolskie z innymi wielkimi powstaniami niepodległościowymi, wskazuje mity, które istnieją na temat powstania oraz jaka była pamięć o nim w okresie międzywojennym i powojennym. Natomiast o wydarzeniach powstańczych w Kobylinie, czyli o tym, jak wyzwolono miasto Kobylin pisze Józef Ciesielski (artykuł "Wyzwolenie Kobyлина spod zaboru").

Powstanie Wielkopolskie było patriotycznym zrywem Polaków - Wielkopolan wszystkich stanów, w tym licznie uczestniczących w powstaniu chłopów. Dlatego kolejne dwa opracowania upamiętniają mieszkańców wsi, którzy uczestniczyli w powstaniu. O powstańcach z parafii starogrodzkiej (gmina Kobylin) pisze ks. Alojzy Piszczek, a o powstańcach z Orpiszewa i Roszek (gmina Krotoszyn) - Józef Zdunek.

Sporządzaniem wykazu powstańców będziemy się nadal zajmować i publikować je w kolejnych tomach. Zainteresowanych tematem zapraszamy do współpracy.

Ponadto dział pierwszy zawiera kilka innych opracowań. Interesującą pracę stanowi tekst Wiesława Świcy o historii Krotoszyńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Marek Banasiak pisze o krotoszyńskich znakach pocztowych z lat 1817-1920, natomiast Adam Zdunek o jedynym na Ziemi Krotoszyńskiej pomniku Mickiewiczowskiemu w Sędziszewie na tle panujących w Wielkopolsce stosunków polsko-niemiec-

kich w zaborze pruskim. Jan Grzywaczewski omawia wyniki wyborów do Rady Miejskiej Krotoszyna w 1929 r. Zamieszczamy też suplement do artykułu "Zarys historii krotoszyńskiego węzła kolejowego" autorstwa Grzegorza T. Śniecińskiego oraz tekst Edmunda Nawrockiego o niektórych nieścisłościach w publikacjach dotyczących dziejów Rozdrażewa.

W części biograficznej publikujemy biogramy 11 powstańców wielkopolskich: dra Jana W. Bolewskiego (1878-1963), Elżbiety Dutkówny (1898-1993), Franciszka Bazaczyka (1896-1964), Piotra Chmielarza (1899-1961), dra Antoniego Bukolta (1887-1938), Julianny Bujakiewicz ze Snadnych (1902-1983), Ignacego Gajowczyka (1871-1947), Stanisława Jarczewskiego (1897-1958), Feliksa Snadnego (1910-1977), Wojciecha Teodorczyka (1896-1975) i Bronisława Voelkela (1881-1974).

Autorami biografii są: Jerzy Durkalec, Wacław Dwornikowski, Joanna Raczkowska, Lucyna Teodorczyk, Monika Voelkel, Zenon Voelkel i Józef Zdunek.

Także w pakiecie materiałów źródłowych znajduje się kilka tekstów dotyczących Powstania Wielkopolskiego. Są to m. in. następujące materiały: "Sprawozdanie por. Zbigniewa Ostroróg-Gorzeńskiego dla Dowództwa Głównego w Poznaniu z zajęcia Krotoszyna przez powstańców" oraz tekst Władysława Drygasa "Zdobycie Krotoszyna" publikowany po raz pierwszy w miesięczniku "Orleń" nr 9 z maja 1931 r., a także trzy wspomnienia powstańców wielkopolskich napisane po II wojnie światowej. Autorami tych wspomnień są: Franciszek Krawczyński (1894-1976), Bolesław Molenda (1895-1977) i Jan Połczyński (1901-1984).

Oprócz wspomnianych wyżej materiałów źródłowych znajdzie Czytelnik jeszcze kilka innych.

Pragniemy Państwa poinformować, że tom V ukaże się w październiku 2009 r. i będzie w dużym stopniu poświęcony II wojnie światowej i okupacji w związku z przypadającą 70. rocznicą wybuchu wojny.

Józef Zdunek